

RP 81/2008 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 § i lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering ändras. Enligt förslaget ska lagen kompletteras med en bestämmelse, enligt vilken den anmälan om valfinansiering som görs i samband med kommunalval ska innehålla uppgifter om kandidatens kostnader för valkampanjen specificerade enligt kostnader för valreklam i tidningar, tidskrifter, radio, TV och

andra massmedier, utomhusreklam, annan valreklam, planering av valreklam och valmöten samt övriga kostnader. I kommunalval ska dessutom gränsvärdet för när enskilda stöd och donatorns namn måste anmälas sänkas från nuvarande 1 700 euro till 1 000 euro.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000, nedan *valfinansieringslagen*) trädde i kraft den 15 maj 2000. Lagen innehåller bestämmelser om skyldigheten för kandidaterna i riksdagsval, presidentval, kommunalval och Europaparlamentsval att göra en anmälan om valfinansieringen. Lagens 3 § innehåller bestämmelser om de uppgifter som åtminstone måste anmälas.

I en anmälan om valfinansiering ska enligt lagens 3 § 1 mom. 3 punkt ingå uppgifter om de totala utgifterna för kandidatens valkampanj. Däremot krävs det inte att kostnaderna ska specificeras. Skyldigheten att anmäla enskilda stöd och vem som har gett dem är enligt 3 § 2 mom. beroende av stödets penningvärde. I presidentval och i Europaparlamentsval ska stöd som är 3 400 euro eller mer anmälas. I riksdagsval och kommunalval är gränsen 1 700 euro. Med stöd avses pengar, varor, tjänster och andra motsvarande pre-

stationer som har erhållits vederlagsfritt, dock inte sedvanligt frivilligt arbete och sedvanliga tjänster.

För att kunna bedöma vilka bindningar invalda personer har är det viktigt att betydande stöd som kandidaterna får och namnet på donatorerna kan publiceras (RP 8/2000 rd). För kandidater i kommunalval är gränsen för anmälningsplikt 1 700 euro, dvs. densamma som för kandidater i riksdagsval. När den nu gällande lagen behandlades ansåg grundlagsutskottet att lagens bestämmelser t.ex. om anmälan av enskilda stöd vid behov preciseras när erfarenheter av tillämpningen finns att tillgå. Enligt utskottet bör man särskilt hålla ögonen på hur de i penningbelopp angivna gränserna fungerar med hänsyn till lagens syfte. Utskottet bedömde att gränsen vid kommunalval kan visa sig vara proportionellt sett avsevärt högre än gränserna vid andra val (GrUB 8/2000 rd).

Europarådets grupp av stater mot korrup- tion (Group of States Against Corruption, GRECO) gav i december 2007 Finland re-

kommendationer om partifinansieringen. GRECO rekommenderade bl.a. att rapporteringsskyldigheterna skärps i fråga om den specifikationsnivå som krävs för intäkter och kostnader, inklusive individuella donationers och kostnaders karaktär och värde. GRECO rekommenderade också att en sänkning av den summa som donationen ska överskrida för att donators identitet måste meddelas övervägs.

I föreliggande proposition föreslås att valfinansieringslagen ändras enligt GRECO:s rekommendationer. I det här skedet begränsas ändringarna dock enbart till vissa bestämmelser som gäller kommunalval. Det har ansetts nödvändigt att bestämmelser som ökar öppenheten och insynen i valfinansieringen kan tillämpas redan under kommunalvalskampanjerna 2008. Justitieministeriet har tillsatt en kommission som bereder en mer allmän reform av valfinansieringslagstiftningen. Kommissionens uppgift är att utvärdera nuläget när det gäller partiernas och kandidaternas finansiering och övervakningen av den samt att utarbeta behövliga förslag som ökar insynen i finansieringen och som beaktar GRECO:s rekommendationer och synsätt.

Enligt föreliggande proposition fogas till valfinansieringslagens 3 § 1 mom. 3 punkt en bestämmelse, enligt vilken anmälan ska innehålla uppgifter om utgifterna för kandidaternas valkampanj i kommunalval specificerade enligt kostnader för valreklam i tidningar, tidskrifter, radio, TV och andra massmedier, utomhusreklam, annan valreklam, planering av valreklam och valmöten samt övriga kostnader. Utgifterna för valreklam i tidningar, tidskrifter, radio, TV och andra massmedier omfattar utgifter för reklamtid och spaltutrymme. I anmälan ska kostnaderna specificeras separat för varje medium. Med andra massmedier avses t.ex. Internet. Med utomhusreklam avses t.ex. plakat vid gator och vägrenar och reklam i kollektiva färdmedel.

Kostnader för annan valreklam kan vara t.ex. kostnader för tryckning och distribution av reklamblad och annat kampanjmaterial, så som anskaffningskostnader för produkter som säljs eller delas ut gratis. Med kostnader för planering av valreklam avses t.ex. arvoden till en reklambyrå som gör reklamen. Kostnaderna för valmöten kan bestå t.ex. av arvoden för personer som uppträder, av kostnader för servering och av hyror. Övriga kostnader är t.ex. löner och arvoden som inte hör till de andra i lagen särskilt nämnda kostnadskategorierna. Det kan t.ex. vara fråga om utgifter för att anställa en kampanjchef.

Enligt förslaget görs också en ändring i paragrafens 2 mom. så att gränsen för skyldigheten att anmäla ett enskilt stöd och namnet på donatorn sänks i kommunalval från nuvarande 1 700 euro till 1 000 euro.

2 Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna förbättrar möjligheterna att få information om understöd som kandidaterna i kommunalval har fått och om hur utgifterna för kampanjen fördelas. Om förslaget genomförs blir valfinansieringen öppnare och insynen ökar.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts på justitieministeriet.

4 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen ska kunna tillämpas redan på valkampanjen i samband med kommunalvalen år 2008. Lagen föreslås träda i kraft snarast möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 3 § i lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 12 maj 2000 om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000)
3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 977/2001, som följer:

3 §

Uppgifter som ska anmälas

I anmälan ska ingå åtminstone följande uppgifter:

1) ett omnämmande av vilket val som är i fråga,

2) kandidatens fullständiga namn och vilket parti som ställt upp denne eller ett omnämmande av att kandidaten är kandidat för en valmansförening,

3) de totala utgifterna för kandidatens valkampanj och i kommunalval dessutom kandidatens kostnader för valkampanjen specificerade enligt kostnader för valreklam i tidningar, tidskrifter, radio, TV och andra massmedier, utomhusreklam, annan valreklam, planering av valreklam och valmöten samt övriga kostnader, samt

4) finansieringen av kandidatens valkampanj specificerad dels enligt kandidatens egna medel, dels enligt det utomstående understöd som kandidaten, kandidatens stödgrupp och någon annan sammanslutning som

grundats för att stöda kandidaten har mottagit enligt en indelning i privatpersoner, företag, partiorganisationer och andra motsvarande viktiga donatorer.

Värdet av varje enskilt stöd och namnet på donatorn ska nämnas särskilt, om värdet uppgår till minst 3 400 euro vid presidentval och Europaparlamentsval, till minst 1 700 euro vid riksdagsval och till minst 1 000 euro vid kommunalval. Med understöd avses pengar, varor, tjänster och andra motsvarande prestationer som erhållits vederlagsfritt, dock inte sedvanligt frivilligt arbete och sedvanliga gratisjänster. Namnet på en privatperson får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det understöd privatpersonen donerat är mindre än de nämnda beloppen.

Vid presidentval ska anmälan egenhändigt undertecknas av den som har rätt att teckna partiets namn eller av valmansföreningens valombud eller dennes ersättare och vid andra val egenhändigt av kandidaten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 12 juni 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

Lag

om ändring av 3 § i lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 12 maj 2000 om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000) 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 977/2001, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Uppgifter som skall anmälas

I anmälan skall ingå åtminstone följande uppgifter:

- 1) ett omnämmande av vilket val som är i fråga,
- 2) kandidatens fullständiga namn och vilket parti som ställt upp denne eller ett omnämmande av att kandidaten är kandidat för en valmansförening,
- 3) de totala utgifterna för kandidatens valkampanj, samt

4) finansieringen av kandidatens valkampanj specificerad dels enligt kandidatens egna medel *och* dels enligt det utomstående understöd som kandidaten, kandidatens stödgrupp och någon annan sammanslutning som grundats för att stöda kandidaten har mottagit enligt en indelning i privatpersoner, företag, partiorganisationer och andra motsvarande viktiga donatorer.

Värdet av varje enskilt stöd och namnet på donatorn skall nämnas särskilt, om värdet uppgår till minst 3 400 euro vid presidentval och Europaparlamentsval och till minst 1 700 euro vid riksdagsval och kommunalval. Med understöd avses pengar, varor, tjänster och andra motsvarande prestationer som erhållits

Föreslagen lydelse

3 §

Uppgifter som ska anmälas

I anmälan ska ingå åtminstone följande uppgifter:

- 1) ett omnämmande av vilket val som är i fråga,
- 2) kandidatens fullständiga namn och vilket parti som ställt upp denne eller ett omnämmande av att kandidaten är kandidat för en valmansförening,
- 3) de totala utgifterna för kandidatens valkampanj *och i kommunalval dessutom kandidatens kostnader för valkampanjen specificerade enligt kostnader för valreklam i tidningar, tidskrifter, radio, TV och andra massmedier, utomhusreklam, annan valreklam, planering av valreklam och valmöten samt övriga kostnader, samt*

4) finansieringen av kandidatens valkampanj specificerad dels enligt kandidatens egna medel, dels enligt det utomstående understöd som kandidaten, kandidatens stödgrupp och någon annan sammanslutning som grundats för att stöda kandidaten har mottagit enligt en indelning i privatpersoner, företag, partiorganisationer och andra motsvarande viktiga donatorer.

Värdet av varje enskilt stöd och namnet på donatorn ska nämnas särskilt, om värdet uppgår till minst 3 400 euro vid presidentval och Europaparlamentsval, *till minst 1 700 euro vid riksdagsval och till minst 1 000 euro vid kommunalval*. Med understöd avses pengar, varor, tjänster och andra motsvarande

Gällande lydelse

vederlagsfritt, dock inte sedvanligt frivilligt arbete och sedvanliga gratistjänster. Namnet på en privatperson får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke om värdet av det understöd privatpersonen donerat är mindre än nämnda belopp.

Vid presidentval skall anmälan egenhändigt undertecknas av den som har rätt att teckna partiets namn eller av valmansföreningens valombud eller dennes ersättare och vid andra val egenhändigt av kandidaten.

Föreslagen lydelse

prestationer som erhållits vederlagsfritt, dock inte sedvanligt frivilligt arbete och sedvanliga gratistjänster. Namnet på en privatperson får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det understöd privatpersonen donerat är mindre än *de* nämnda beloppen.

Vid presidentval ska anmälan egenhändigt undertecknas av den som har rätt att teckna partiets namn eller av valmansföreningens valombud eller dennes ersättare och vid andra val egenhändigt av kandidaten.